

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta 1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Národní tiskarni“ v Tavčer-jevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (Iz Ljutomera) se nam piše: Z velikim veseljem morem javiti, ka so letos Ljutomerčani jako velik korak storili v gospodarstvenem napredku. Pritirali so namreč meseca julija dve mlatilnici s parnikoma. Ena lokomobila deluje za 6, druga za 10 konjskih sil. V istini je veselo videti, kako urno gine snopje z vozov in v nekoliko urah ima kmetovalec vse svoje žito omlačeno in očisteno tako, da dobiva zrnje trojne vrednosti. Za seme je tu najtežjega zrnja na izbiranje. Za ljutomersko ravan sti ti mlatilnici neizmerne vrednosti, kako malo košta zdaj posestnika mlačev in gre lahko precej k drugemu delu, dočim se je moral preje tedne in tedne ukvarjati s cepi v prahu in vročini, in še mlatičev nij bilo dobiti za dragi denar! Ti lokomobili se vozijo od vasi do vasi. Pa tudi ročnih mlatilnic je kupilo tu nekoliko gospodarjev. Te so tudi v istini velika dobrota za tržne kraje, kamor nij mogoče z lokomobilo. In ker treba za-nje le malo kapitala, dadó se vpeljati tudi mej malimi posestniki. Nekateri konservativni kmetje grdo gledajo to novo iznajdbo in trebalo bode še več časa za priznavanje tega velicega gospodarstvenega napredka. Ker je večina tacių ljudij, kateri le potem za nepeklensko in dobro smatrajo kakošno novost, ako jo gg. duhovni, hvalijo mislim, ka bi mnogo uplivalo ter koristilo, ako bi bil mej dotičnimi akcijonarji tudi kakovšen duhoven ali pa da bi vsaj katero božjo podobo dali namalati na te mašine ka-li? Plemeniti in zgodnji korun „early rose“ se tudi po

ljutomerskih krajih vrlo véde. Te dni se mi je g. Drágotin Hubar posebno simpatično izrazil o tem korunu, kojega sem letos 2 centa za kmete iz Prage naročil. Proizvod je debelejši od kupljenega „semena,“ in delikatna jed je to. Ker se pa posebno rad cimi, hranjajte ga na suho in potrosite ga še se stolčenim ogljem, da mu jemlje za cimenje do stojno vlago. Pa tudi korunove glivice (korunova bolezen,) ki se iz trosov hote množiti v krompirji ne bodo imela dosta vlage ter vam ne bode mogel gnjiti krompir, ako ga potrosite z ogljem. Veržejski g. župan se prav hvalno izraža o lucernskeј detelji, ki sem mu je bil lani črez 1 cent naročil. Letos jo je uže 4 krat kosil. To se zna, on jo je vsejal na osušne kraje, kjer utegnó biti malo apnena (?) tla. Po jako vlažnih ljutomerskih njivah pa se bolje obnaša navadna štajerska detelja. Po nekaterih ljutomerskih goricah ormuškega okraja je pretekli teden toča jako pobila, a okoli Ljutomera je nij bilo.

Blaže Pernišek.

— (Iz Sladke gore) pri Poljičanah na sloven. Štajerskem se nam piše: 30. julija: Meseca februarja smo imeli novo volitev občinskega odbora in predstojništva. Zoper te volitve se je vložila pritožba, toda to novozvoljenega župana nij nič zadrževalo, da je takoj poslovanje kot „najbolj spoštovani mož“ prevzel; on se ne briga mnogo za obstoječe občinske predpise in postave in je uže marsikako zapreko v tej zadevi doživel. Uzrok temu je pa to, da si je najel g. kaplaná za tajnika, in se vede popolnem po njegovej komandi, kakor se pripoveduje.

Vse se radovedno povprašuje kako je to, da visoka vlada tako dolgo časa o veljavi ali neveljavi volitve ne odloči in to toliko bolj, ker tako rekoč le gosp. kaplan župani. Omeniti pa moramo tudi še to, da je v naše občini ljudstvo le slovenskega jezika zmožno, vendar pa se klerikalni Slovenec nemškega jezika poslužuje. Po njih delih jih boste spoznali.

— („Narodno društvo.“) Razpošiljanje knjižice „Slovenci in državni zbor“ za društvenike se koncem tega tedna začneja. Treba je, da se poprej uredi po okrajih imenik društvenikov, kateri se še vsak dan oglašajo. Potem se knjižice za vse društvenike enega okraja skupaj pošljejo, da se delo in stroški društvu zmanjšajo.

— (Volitev deželnega poslanca v Ljubljani) namesto odstopivšega dr. Supana je razpisana na 7. septembra.

— (Vipavski dekan g. Grabrijan) se je deželnemu poslanstvu odpovedal. — Torej bomo imeli tudi tu novo volitev.

— (V Krapino) je prišel znani škof Jirzik iz Pardubic.

— (Baron Apfaltrern) je svoj mandat kot državni poslanec odložil, in kakor „N. Fremdenbl.“ poroča prvosedništvu drž. zbora pisal, da se bode od političnega delovanja odtegnil (torej tudi iz deželnega zbora?) in samo svoje otroke izrejal. Kaj je g. baronu ta, od naše strani le hvale za služni, korak vdihnilo, ne znamo. Menda vendar nij prišla ta politike-sitost zavoljo Vidmanovega imenovanja, ker je bil g. Apfaltrern tudi na listini kandidatov za deželno načelnštvo?

— (Iz banke „Slovenije“) se nam pripoveduje, da ste gg. Šolmajer in fajmošter Mikuš izstopila iz upravnega odbora. Dalje, da je g. ravnatelj Blaške predlagal, naj se namesto 10 procentov vplača 30 % t. j. 60 gld. na akcijo. Ta predlog pride še v razgovor odboro ve seje, ki bo pred občinim zborom.

— (V Vipavi) se je 1. avgusta odprla nova brzojavna postaja.

— (Iz Ljutomera) se nam piše: Naš glavar uže začnjeja po malem pravičen biti tukajšnjemu slovenskemu ljudstvu, kajti nekaterim občinam uže pošilja slovenske dopise, v šolskih zadevah pa vendar le več nemški pisari. Sicer se pa kaže za šolo jako vnet in delaven, da si nekaterikrat kako prav čudno pove. — Včeraj so tudi pri nas zaprli varaždinskega kapucina, ki je brez vsega pismenega izkaza beračil. Pokojnemu domoljubu dr. Klemenčiču se je te dni postavil lep grobni spominek, pa brez kakove svečanosti, katero je vnet Slovenec pač zaslužil, kajti bil je res kakor se na spominku bere — „Buditelj narodov — Vedno zelo goreč — Razširjal blagoslov — Za domorodno reč.“

— (Iz Gorice) se nam piše: V našem mestu se zdaj govori le o pobegu enega naših najpopularniših aristokratov, namreč grofa Rudolfa A. Bil je priljubljen seособno v mestjanskih in uradniških krogih, kateri so ga letos tudi volili v mestni zastop. A svojo popularnost porabil je v to, da je po treh agentih, kolikor se je dalo, spravil denarja skupaj, tudi od majkenih obrtnikov po 50, 60 do 100 gl., in necega dne je izginil vzemši soboj kacih 45000 gld. Dolga je pa pustil okolo 150.000 gld., za katere je izdal večidel falsificirane menjice, glaseče na njegovo mater.

— (Iz Ormuža) se nam piše 28. julija: Iz avtentičnih virov doznavam in po začelih pripravah opazujem, da bode se železnica imajoča naše gorice rezati od Dunaja do Ormuža vendar v skorem delati začela. Mi to podvzetje tem bolj pozdravljamo, ker bode le-ta cesta trgovino z našim vinom in tudi drugimi produkti pospešila. Ta cesta pojde skozi Mursko ravno polje in sredi Ormuških goric (jaz te gorice zategadelj imenujem Ormuške in ne ljutomerske, ker Ormuški okraj ima celo tretjino več trsja kot ljutomerski in najzlahtniši vrhi leže v Ormuškem okraji) tja do hrvatske meje. Obžalujemo, da še ogersko ministerstvo dosedaj nij o tem določilo, da bi se v skorem tudi pripave za hrvatsko stran delati začele. Kroz lepo in bogato hrvatsko za

dozdaj še nobena žica ne ide; zadnji čas je da se tudi tukaj vlak prepelje. Če pomislimo da Magjari vsakokrat kadar le morejo Hrvatoma kljubujejo, bode vam hitro jasno, zakaj še o tej reči Magjarsko ministerstvo nobenega naloga izdalo nij. Ta železnica bode tekla po Varaždinskih njivah in gajih, no do njihovega doma ne pojde. Nij li to kljubovanje? Varaždinci bodo torej primorani narediti si do Ormuža lastno cesto če hočejo si trgovino povzdignoti.

— (Nova ljubljanska realka) se baje 15. oktobra slovesno odpre in povabili bodo celo ministra Stremajerja v Ljubljano, kateri k takim prilikam rad hodi.

— (Na I. ljubljanski mestni 4 razredni ljudski šoli) je bilo letos 353 učencev, mej temi 325 Slovencev, 20 Nemcev, 6 Italijanov, 1 Čeh in 1 Egipčan.

— (Iz Senožeč) ne nam piše 4. avg.: Nijmo se varali, ko smo prej enkrat dokazovali, da ne bode nova istrijska cesta, izdelana čez Sinadolski dol v praksi nikake veljave imela. To nam sedaj visoka c. kr. deželna vlada uže sama prizna, ker je na prošnjo višjega vojaškega poveljnika Fml. barona Wittenberga zaukazala, da imajo občina Senožeče in podobčina Gaberče skrbeti zató, da se pot mej primorsko mejo in Gaberčami v tak stan spravi, da bodo lahko vojaci k manevrom po njej marširali. Nam se to čudno zdi. Visoka vlada je za zgoraj imenovano cesto črez 18000 gld. izmetala, cesta je uže dodelana, a sedaj se pak ravno ob največjem kmetskem delu, nalaga našim občinarjem, da morajo ravno taisto črto, katero je vlada popred kljubu vsem našim prošnjam zavrgla, na roboti popravljati! Mi smo še popred dobro vedeli, da se bodo pešci kakor tudi vozniki nove ceste ogibali; a da bomo morali mi poleg te ceste še novo, in sicer na roboti popravljati, o tem bi se nam še sanjalo ne bilo. 'Zdi se nam to popolnem nepravilno. Kaj je bilo tega treba? Kaj smo mi o tem kaj zakrivali, če nij nova cesta prikladna za rabo? — Opravičeno bi bilo, da li se župan, ker je nova cesta uže dodelana, na vi-

šjem mestu pritožil proti tej nam nepravilno naloženi tlaki.

26. dne p. m. je bila tukaj volitev treh udov v okrajno šolsko svetovalstvo. Navzočih je bilo 27 volilcev. Izvoljeni so gosp.: Iv. Medén z 21, Josip Piano z 18, in France Mahorčič z 12 glasovi.

— (Letina na Gorenjskem.) Od Kranja se nam piše: Kmetovalec spravlja veselo svoje žito, katero je letos posebno lepo in dobro. Pšenica, debela, rumena kot banaška, daje nasad po mernik in še ene bokale več. Rež se letos posebno izkazuje, nasad daje 1½ mernik, nekaj je tudi slabših. Ajda, proso, krompir kažejo lepo. Fežol je imel nekaj časa preveč suho, torej ne prav lep, vendar le dobro. Otava majhena in redka.

— (Pšenica) iz ljubljanskega polja se je te dni v Ljubljano pripeljala, katera je tehtala 104 funtov vagan, dozda še ne zaslišana teža za kranjsko pšenico. Sploh je pšenica letos dosti težja, kakor v navadnih letih.

— (Iz Št. Ruperta) na Dolenjskem se nam piše: Sredo, to je 29. tega m. okolo dveh popoldne prestrašil nas je zvon, ki je klical na pomoč zoper ogenj, ki je nastal v vasi Rakovniku ter pretil pokončati celo vas ter prouzročiti neizmerno škodo. G. Fr. Stergar, tukajšnji trgovec je hitro zapregel svoja konja in o trenutku pripeljal brizgalnico št. Ruperško na pogorišče. Strašan prizor! Troje poslopij bilo je uže v plamenu, a blizu teh komaj kakih 4 do 6 sežnjev poslopja vsa se slamo krita, vsled vročih dni vsa osušena, ne daleko tudi kozolci z ravno spravljenim senom in z žitom še v snopji. Ljudje so bili uže večidel na polji in tako si znate tolmačiti nevarnost, v kateri je bil cel Rakovnik. K sreči je delovala uže v polnem tiru brizgalnica graščine Rakovnik, s katero je prihitel Rakovniški grofič na pogorišče hitro potem, ko je nastal ogenj ter tako mnogo pripomogel, da se ogenj nij dalje širil. Čudno hitro so prišli tudi Mokronožani s svojo izvrstno brizgalnico in sodom napolnjenim z vodo, za kar jim izrekamo

najtoplejšo zahvalo. Tudi se je iz Mokronoga takoj telegrafično naznanila nevarnost, v kateri se je nahajal Rakovnik, v Trebnje in tudi Trebničani so nam prihiteli na pomoč. Čeravno je bil ogenj uže ukroten, bili so nam dobro došli. I njim izrekamo presrečno zahvalo za njih dobro voljo osobito gosp. Greslju. Da Mirčanom, ki so bliže nego Mokronog in Trebnje, nij bilo z brizgalnicó, se jim mora zameriti. To je, mehko rečeno, človekoljubno. — Ogenj je nastal po nepredvidnosti nekega otroka, ki si je bil v hlevu sè slamo zakuril. Onesrečenih nij bil nobeden zavarovan. —

— (Velik požar) je bil 3. avgusta na Moti pri Ljutomeru, ki je v dveh urah vpepelil osmim gospodarjem hiše z drugimi poslopji vred. Škode je okolo 20.000 gl.; zavarovanih je bilo malo. Ogenj je z žveplenkami zapalilo noro dete, ki je samo doma puščeno, šibice v slamo zagnalo. Zgorelo je tudi mlado dekle in nekaj živine. — En kmet v vasi je letos zlasti nesrečen. Spomladi mu je odnesla velika voda mlin, o binokostih mu brat pogori, nekaj pozneje mu žena umrje, kmalu za tem mu toča vinograd pobije a naposled mu ogenj hram in gospodarska poslopja ugonobi.

— (Iz Kamnika) se nam piše 1. avg.: Sinoči ob poluosmih je nastala kar nategoma v okolici tukajšnji in tudi po Kamniku huda nevihta, z močnim dežjem in vmes padajočo točo, katera je trajala kake pol ure. Škode posebno velike nij, razen na sadnjem drevju, katerega je veter sem ter tje polomil in sadje otresel. Iz kozolcev po polji je metalo žitno snopje, kozelce odkrivalo in nekaj jih tudi polomilo. Tudi iz družih sè slamo kritih poslopij je trgalo streho. — Po mestu smo imeli polno vode, posebno po šutni je tekla potokoma, in še dolgo potem so stale luže, da bi se lahko žabe v njih redile. Sramota za mesto in srenjski odbor da ne naredi uže tako potrebnega vodotoka po predmestji.

— (Zanimiva porotna pravda v Celji) je bila 22. jul., kjer so porotniki in sodniki nedolžnega človeka obsodili na smrt. Luka Mikolič iz Strmca je bil obdolžen, da

je umoril Jarneja Cesarja, ko je v gozdu drva sekal. Mnogo je govorilo proti obtoženemu in še ubiti je pred smrtjo rekel: „Luka me je“. Kljub temu da je zagovornik obtoženčev dr. Dominkuš iz Maribora naglašal, da dokazov umora primanjkuje, rekli so porotniki „da“, in sodniki so Luko Mikoliča na smrt obsodili. Ko obtoženec to čuje, omedli, in zopet zavešči se, pove, da nij on udaril Cesarja nego njegov brat, ki je tudi zraven bil, ter da je le on za brata hotel kazni odsedeti, ker nij mislil da pride do smrti. Dr. Dominkuš je to takoj sodniji naznanil. Tudi brat obtoženčev je priznal, da je on kriv, ne pa na smrt obsojeni Luka. — Mislamo si, da bi bil brat mej preiskavo umrl, potem bi bil Luka, da si je bil sicer malovreden, po nedolžnem ovešen na vešala!

— (Prelesnika), znanega ponarejevalca bankovcev, so hoteli pred nekolikimi dnevi videti, da se je klatil okolo Kranja, bahaje se, da ima okolo 1400 gold. samih desetakov, novih kakor bi bili iz državne fabrike. Gotovo, da je to neverjetno, ker prepametni Prelesnik ne govori tako. Videli so ga — pravijo — na Klancu pri „Kranjcu ali Komolčku“ in tudi na Primskovem.

— (Pretep in uboj.) Iz Vipave se nam piše: Pretečeno nedeljo so imeli fantje na Vrabčeh ples, kamor so tudi fantje iz Griž in Sjel prišli. Mej temi poslednjimi se je vnel prepir, na to pretep in konec je naredil uboj. Eden izmej selskih fantov namreč je ubit, ali prav za prav zaklan; izmej grižkih je pa več ranjenih, tako da je zdravnik enemu samemu, potem ko so jih v Vipavo v varnost pripeljali, na treh krajih rane šival. — Bog ve, če je tudi tega liberalizem kriv? Ne! na Vrabče se še nij pokazala „pošast“ v podobi liberalizma. Tam so ljudje taki, kakor so bili pred 100 leti. Vse te vasi ne poznajo šole, in tu vidimo žalostne posledke.

— (Prevožen.) Blizu sv. Petra v savinski dolini je bil bivši učitelj paški 70 let star mož tako nesrečen, da je prišel pod naglo dirjajoči voz in bil prevožen. Nesrečen je vsled ran uže umrl.

— (Toča.) V Radgoni in okolici na Štajerskem je 24. jul. padala tako debela in gosta toča, da je vinograde popolnem potolkla. Nesreča je tem večja, ako se pomisli, da je leta 1870 se pridelalo le malo kislega vina, leta 1871 je tudi malo vina bilo, pa še to vse kislo. Leta 1872 nij bilo skoraj nič vina, 1873 k večjemu polovica navadnega pridelka. In zdaj nam je še toča upanje uničila. Tudi žitna letina tukaj nij posebno dobra.

— (Srečno rešena.) V Mariboru je žena tesarskega polirja Fišerja blizu strojarnic v Dravo pala in od valov bila odnesena. K sreči jo vidi g. Kaiser iz Melinga, skoči v vodo ter jo z velikim trudom zopet na suho spravi.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Dekanska konferenca v *Gradci* se nij ustavljala vladi in njeni nameri, dohodke nižjemu duhovenstvu po svoje urediti, da si je koren temu v drugi konfesionalni postavi o doneskih k religijskemu fondu. Torej dejansko je graška škofija uže konfesionalne postave priznala. Juha se ne je tako vroča, kakor se kuha in to je prav.

Tudi na *Moravskem* so „pravnarji“ ali zelotni duhovniki naredili razpor v narodni stranki. Grof Belkredi se nij podvrgel klubu in nij šel v državni zbor, kamor so šli drugi moravski narodnjaki. A zdaj vendar zopet kandidira za državni zbor in ga v tem podpira — duhovenstvo; narodnjaki, na čelu jim dr. Pražak, bodo pa svojega kandidata postavili. — Mogoče, da bode grof Belkredi vendar odstopil in ne miru kalil s svojo „pravnarijo“, ki bo med moravske brate tak razkol prinesla, kakor ga je k nam. Kako so pravnarski listi vpili na „Mladočehe“, da disciplino razdirajo, a Belkredija, grofa, zdaj pa zagovarjajo! Logika ultramontanska.

Hrvatski ban Mažuranič je šel v Pešto, da pri cesarji dobi pooblaščenje več zakonov saboru predložiti, kakor: o polit. administraciji, o zdravstveni policiji, osnovo šolski postavi, tiskovni postavi, spremembi kazenskega reda, sodnijsko postopanje v malostih itd. — Torej se vendar lepo in koristno delovanje začne, gotovo v veselje narodne stranke.

Na *Češkem* bodo — zopet nove volitve namreč v državni zbor, ker so narodni poslanci deklaranti izgubili mandat, nevstopivši v dunajsko lesenjačo. Tako ima češki narod celo leto volitve in le volitve, ker se vodje držé pasivne politike. Vlada hoče s temi vednimi volitvami češke volilce utruditi; upajmo, da se jej ne bode posrečilo.

Vnanje države.

V *srbskem* cerkveno-narodnem zboru v Karlovcih se je bralo 29. pismo cesarjevo, v katerem se izjavlja, da krona v sporazumu z ogersko in hrvatsko (!) vlado, nij potrdila Stojkovičeve volitve. Miletič nij bil v zbornici navzočen, nego se je zunaj sprehajal.

Srbi imajo vendar enkrat cerkvenega načelnika. V Karlovcih je izvoljen na zboru rumunski metropolit Ivačkovič s 56 glasovi (sedem jih je dobil vladni kandidat Gruič) za metropolita srbskega. Krona ga bode menda vendar potrdila in tako bode srbski cerkveno-narodni zbor po dolgem puljenji prišel tudi do mirnega delovanja.

V *francoski* narodni skupščini so 29. julija imeli posvetovanje ali naj se skupščina razpusti ali ne. Več govornikov je govorilo, nazadnje je vstal minister notranjih zadev in izrekel upanje, da se zbornica ne bode prej razpustiti hotela, predno ne izpolni dolžnostij ki jih je glede ustavnih zakonov nase vzela in sicer precej po počitnicah. Pri glasovanju je glasovalo 352 za razpust, a 375 proti. Torej republikancem je manjkalo uže samo 20 glasov.

Iz *Španije* se poroča, da so se karlistične bande, ki so bile v Galiciji umeknile na Portugalsko.

Nemška država res namerava pritiskati na Karliste, ker bode razen uže odposlane še eno eskadro osnovala in na severno špansko obalo poslala.

Iz *Rima* se čuje, da pride nemški cesar Vilhelm v Italijo, najbrž prihodnjo jesen.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 31. jul.

Bilo je zoper Ignacija Drmota obnavljanje zaradi izvršenega hudodelstva zavrtnega ropnega umora. —

Ignacij Drmota, 34 let star, neoženjen, usnjarski pomočnik iz Poljan, enkrat zaradi hudodelstva tatvine uže kaznovan, je Matija Murnika iz Velesovega z namenom, usmrtiti ga in s to posilnostjo polastiti se

njegove gotovine, 31. decembra 1873 po noči blizu Tupalič zavratno s kamenom trikrat na glavo udaril, ga tako poškodoval, da je vsled te poškodbe prav kmalu potem umrl, in mu po doprineseni poškodbi njegovo mošnjo s 24 gold. 30 krajc. gotovine vzel.

Kar tiče hudodelca, se je brezdvombeno dokazalo, da ta mora biti ranjcega popotni tovariš. Potem, ko je bilo zaradi tega hudodelstva več oseb zaprtih in zopet izpuščenih, pride 29. maja 1874 usnjarski pomočnik Ignacij Drmota iz Poljan, loškega okraja sam pred c. kr. okrajno sodnijo Kranjsko ter se obtoži, da je on 31. decembra 1873 svojega popotnega tovariša Matija Murnika umoril in oropal. Dne 31. decembra 1873 pride on na poti v svojo domačijo dopoldne okolo 11. ure v gostilnico Antona Mubija po domače Skalarja na Beli in ondi hoče čakati tako dolgo, dokler ne bi prišel kak voz, s katerim bi se na Kranjsko peljati mogel. Mej 1. in 2. uro popoldne pride tjakaj tudi Matija Murnik, katerega pa Ignacij Drmota nij poznal, ter mu v pogovoru pove, da potuje tudi on na Kranjsko, in da hoče, če bo moč, še tist dan v Tupaliče na Kranjskem ali pa celo v svojo domačo vas priti. Ta povabi Drmota, naj se mu pridruži, in tako odideta proti 3. uri popoldne skupaj od tamkaj. V Jezeru pijeta pri Rozaliji Tepina, po domače Jožetovi krčmarici, nekaj žganja, gresta potem k Petru Nuku v Jezeru, kjer je Matija svoj dvokolesni naróčni voziček spravljen imel in ga sedaj soboj vzel. — Od tu gresta nepretrgano dalje do Jurja Krinka sploh Cundra v gornji Kokri, kjer sta zopet nekaj žganja pila in se dala pri Antonu Boltatu obriti. — Tukaj je zapazil pri plačevanju računa Ignacij Drmota, da ima M. Murnik več denarja, ter je sodil, da mora biti kakih 40 gl. — Iz hiše Jurja Krinka odideta okrog 7. ure. Precej potem ga obide misel, da bi Matija Murnika usmrtil ter mu denar pobral; to največ zaradi tega, ker je imel sam le še 40 kr. in je bil torej denarja potreben. — Črez nekaj časa si je to misel iz glave izbil, toda povrne se mu zopet, tako da se je ne more več ubraniti. — Pol ure

pred Tupaličami v májheni vasi je pa za trdno sklenil, Matijo Murnika z enim kamenom usmrtiti ter denar pobrati mu, še predno prideta v Tupaliče. — On gre torej k blizu tamkaj izvirajočemu studencu pit, pobere pri tej priložnosti kot pest debel kamen, vtakne ga v žep, gre za Matijo Murnikom in govori še z njim o tem, kje bosta prenočila, ter gre dalje zraven njega na desni strani. — Eu streljaj pod Tupaličami, ko sta uže videla iz bližnje hiše luč svetiti, vzame kamen iz žepa ter udari z njim molče Matijo Murnika tako krepko na desno stran glave, da se je ta, ne da bi bil jeknil, na tla zgrudil. Na tleh ležečega je še dvakrat z omejenim kamenom po glavi udaril. Pri zadnjem udarcu je Murnik še malo zaječal in nekoliko po tleh pobrskal krog sebe, potem pa je minol zadnji znak življenja. — Ker je ležal Matija Murnik na levi strani, na kateri je v žepu imel listnico z denarjem spravljeno, ga Ignacij Drmota obrne da je v znak ležal, mu vzame listnico iz žepa; jo vtakne k sebi v suknjo na levo stran, prime usmrtenega za noge, ga vleče črez cesto na desno stran, in ga pusti tu tik škarpe ležati. — Ravno tako potegne tudi voz na desno stran, tu se mu pa iz rok izmuzne in zdrči po strmini navzdol proti Kokri. — Oprtnjak Matije Murnika vzame ter ga nese v Tupaliče do hiše Petra Sireca ter ga vrže tu v odprto šupo. — Potem preišče listnico Matije Murnika, najde v njej 1 bankovec za 10 gl., 2 državnici po 5 gl., 4 državnice po 1 gl., in 3 srebrne desetice, vzame ta denar iz nje, ter vrže listnico z nekim družim papirjem in eno pratiko vred proč. — Precej na to gre v gostilnico Roka Mobije sploh Mežnarja v Tupaličah, moglo je biti okrog polu 10. ure, tu pije v družbi krčmarja in žandarmerijskega vodje Tomaža Koražja in pomaga krčmarju še enega koštruna odreti, kupi od pastirja Miha Skrvode eno črno kožuho kapo ter mu navrže še svoj siv klobuk, in odide 1. januarja 1874 okrog tretje ure zjutraj iz Tupalič proti Kranju. — Dalj časa je okrog taval trpinčen od hude vesti, dokler se nij sam sodniji izročil. Obsojen je na vse žive dni zapora.

Gospodarske stvari.

Znamenja vremena.

(Konec.)

III. Oblaki.

Oblaki nam naznanujejo po njihovi visokosti, koliko vode je v zraku. Če začnejo oblaki redkejši postajati ter se zmirom bolj razprše tako, da na večer le sem ter tje male redke in bele oblake na nebu vidimo, poleg pa barometer visoko stoji in severni ali vzhodni veter piha, potem bomo imeli lepo vreme. To vreme bode stalno, ako se pri jasnem vremenu taki oblaki na nebu prikažejo, zraven tega pa severni ali vzhodni veter piha. Veliki beli oblaki, ki so na robu razčesani, pomenijo pa, da se bode vreme spremenilo. Visoki oblaki, ki so snežnikom podobni, nemajo pomena, ako se ne prikažejo zjutraj od 8—9 ure v tem, ko živo srebro v barometru pada. V tem slučaju pomenijo nevihte, ki pa še le popoldne nastanejo. Iz velikosti in naraščanja teh oblakov določimo lahko uro, kedaj bode nevihta nastala. Če taki oblaki na večer zginejo, bode drugi dan lepo vreme; če pa ostanejo, se znižajo ter razširjajo, bode še tisto noč nevihta. Vse to velja le za poletje.

Če zjutraj od 4—9 ure dežuje, se navadno opoldne solnce prikaže; začne pa popoldne ali na večer deževati, potem dežuje tudi drugi dan. Oblaki, ki naglo lete, pomenijo nestanovitno vreme; mirno stoječi oblaki naznanujejo, da se bode vreme predrugačilo. Ko se oblaki križajo, nastane navadno nevihta. —

IV. Rosa in megla.

Rosa nam je znamenje lepega vremena; megla nam bodi le tačas znamenje lepega vremena, če imamo severni ali severovzhodni veter, ob južnem in zahodnem vetru je megla znamenje dežja.

Če se vidijo oddaljeni kraji in gore kot da bi bile z dimom ogrnene ali pa v višavah dim, pričakuj stalno suho vreme; če se ti pa zdi, da so gore bližje kot navadno, manje in ostreje omejene, potem pričakuj drugi dan dež.

V. Znamenja vremena po živalih, na katere vreme upliva.

Najpomenljivejša žival o tem oziru je pajek, in sicer obče znani križati pajek, pa tudi zakotni pajek, ki v kotu mej dvema zidoma svojo mrežo sprede. Zakotnega paj-

ka je pa prav težko opazovati, zategadelj nečemo tu dalje o tem govoriti, akoravno da zvedenec najnatanjnejša in gotovejša poročila o vremenu. Ložej je dobiti in opazovati križatega pajka; prav bi bilo torej, da bi ga vsak poljedelec na oknu imel, kjer ga lahko opazuje.

Tak pajek si prede mrežo iz pajčevine tako, da se posamezne nitke v okrožju razprostirajo. Iz središča so potegnene tri močnejše in več tankejših ravnih nitok; ena iz mej tek je dvojnata in se vleče do kota, v katerem pajek tiči, ko je deževno vreme. Če je lepo vreme, tiči pa sredi mreže ter si muhe lovi. Če se denes iz srede mreže v kotek poda, bode gotovo drugi dan deževno vreme. Če začne pa po dolgo trajajočem deževnem vremenu mrežo popravljati, potem bode gotovo drugi dan lepo vreme; ali to vreme ne bode stalno. Še le ko pajek staro mrežo raztrga ter novo presti začne, bode stalno lepo vreme, katero pa ne traja čez pet dni, če je nova mreža redko spletena. Če je nova mreža prav gosto spletena, traja lepo vreme saj osem dni.

Le redkokrat prisili lakot pajka, da začne mrežo popravljati, če uže dolgo dežuje. Gotovo se pa tudi v takih slučajih vreme saj za nekoliko časa zboljša.

Kdor bolj natanjko pajka opazuje, poizve lahko tudi druge spremembe vremena, kajti če pajek v kotu z nogami proti zidu obrnen tiči, je mrzlo in mokro vreme, katero dolgo traja, ako pa proti mreži obrne noge na nitkah drži, bode se gotovo kmalu zvedrilo.

Iz teh znamenj se tedaj lahko vreme spozna, saj za nekoliko dni. Gola sleparija pa je, če pratikarji za celo leto naprej prekujejo vreme.

Iz. P. L.

Mah na sadnem drevju.

Nobena rastlina ne povrne tako obilno maha legla truda, s katerim jo obdelujemo, kakor sadno drevje. A koliko več sadja bi se lahko pridelalo in koliko več denarja zanjega skupilo, ko bi se bolj gledalo na sadno drevje, kakor se navadno godi. Cele knjige bi se dale pisati o nemarnost in napakah naše sadjdreje. Denes omenim samo eno namarnost, ker je ravno zdaj čas, da se popravi, kar se je spomladi zamudilo. Na starejših drevsah se vidi včasih vsa škorja več ali manj z mahom poraščenih. Mah drevju hučo škoduje, ker zrak (luft) in solnce ne more do škorje in tako zabrani zapuhtenje, katero se

iz drevesa skozi škorjo godi. Pod mahom je skorja mokra in rado gnije, mnogo škodljivih živalic, črvi, kebrji itd. se tukaj skrijejo in si pot delajo pod škorjo ter tako drevju reditvi sok vzamejo. Drevje, katero je z mahom pokrito, gre slabo v rast, sicer cvete, a sadja le malo prirodi. Kdor ima sadno drevje, naj se ga usmili ter drevju in sebi na korist ostrže mah od škorje. Tukaj omenim, da je zdaj meseca avgusta dobro preje iztrebiti, to je, vse suhe in vodene veje in vejice odpraviti. Veje naj se z žago odžagajo tik debla, ne da ostane kos stora, ker se potem ona ne more zaceliti in gre gnjiloba iz suhega stora v zeleni les.

Kako zelenino proti gosencam obvarovati.

V nekaterih letih je toliko gosenic, da požro skoraj vse zelje in sploh veliko škodo delajo pri zelenjavi in sočivju. Najbolj si pomagaš proti gosencam, če okolo zelenika konoplje prav gosto seješ. Kakor hitro konoplje zrastejo in začno dišati, poginejo gosenice v malo dneh. — Na vrtilih, kjer se ne dajo konoplje okolo gredic sejati, pa listje od kolmeša ali prsnega korena potrosi po gredicah. Tudi od tega gosence poginejo.

Razne stvari.

* (Krvoželjna babura.) Karlistični komandant Doregaray je po bitki pri Abarzuzi ukazal, da se naj postrele vsi ujeti republikanski oficirji, od prostih vojakov pa vsak deseti mož. A da ne bi imel sam vse odgovornosti za to krvoločno dejanje, pošlje adjunta k pretendentu don Karlosu, naj ga on posebno pooblašča k tej razsodbi. Don Karlos se je iz početka branil Doregarayu pritrčiti, ker se je bal pred javnim mnenjem; a njegova ljubezujeva soproga stisnila mu je pero v roko ter ga silila, naj precej podpiše. In taka ženska hoče zasedeti španjski prestol!

* (V Zagrebu) so bile 29. t. m. zadušne

maše za one mlade hrvatske domoljube, ki so pali v boji l. 1845. Navzočen je bil tudi član hrvatske vlade dr. Muhič.

* (Lov na arenke.) Na Skotskem je l. 1873 na lov na arenke odjadralo 15.095 čolnov s 45.594 ribiči. Vrednost čolnov in vseh priprav je znašala čez 10 milijonov goldinarjev. Lov je bil srečen in dosti izdatnejši od prejšnjih let, a arenki so bili manjši. Za vsem je 939.233 sodov soljenih arenkov bilo razposlanih.

* (V morji utonila) je angleska parobrodna ladija „Admiral“ na vožnji iz Liverpoola v Avstralijo 23. maja, razbivši se na pečinah Kings-otokov; od 89 oseb jih je samo devet rešilo življenje.

Tržne cene.

V Ljubljani 5. avgusta 1874.

Pšenica 5 gl. 60 kr.; — reč 3 gl. 60 kr.; — jočmen 2 gl. 90 kr.; — oves 2 gl. 20 kr.; — ajda 4 gl. 60 kr.; — prosó 4 gl. 70 kr.; — koruza — gl. — kr.; — krompir — gl. — kr.; — fižol 7 gl. — kr.; — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 30 kr.; — teletine funt 24 kr.; — svinjsko meso, funt 36 kr.; — sena cent 1 gl. 20 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 6 gl. 50 kr.; — mehka 4 gl. 70 kr.

Loterijske srečke:

V Trstu 2. avgusta.: 9. 19. 27. 74. 66.

Oznanilo.

Podpisani se usója uljudno oznanjati, da je kupil

lekarnico „pri zlatem orlu“

v Ljubljani,

(pred črevljarskim mostom, tik judovske ulice)

in po odloku sl. c. kr. deželne vlade od 5. dne t. m., št. 4200 dobil potrebno obrtno dovoljenje.

Opiraje se na skoro 20letne izkušnje, katere sem pridobil si pri farmacevitičnem poslu v različnih kronovinah našega cesarstva, posebno poslednjih 6 let kot provisor ene najimenitnejših lekarnic dunajskih, drzнем se zagotavljati, da mi je moči ustreči vsaki terjavi gospodov zdravnikov in p. n. občinstva.

V Ljubljani, 23. julija 1874.

(20—2)

Z vsem spoštovanjem

Josef Svoboda.